

Баргажанай аймаг Аргадын совхозой 3-дхи отделениин баалин фермын коллектив үбэлжэлгын үедэ үсэд шангаар хүдэлжэ байгхай. Адууна-малай харууналга найжаруулжа, үнээдтээ гидролизно аргаар өгсөөрөө болоомо эдүүлжэ ашаар бу хаалин нисээд дээшлэжэ байна. Зураг дээр: Фермын түрүү хаалишад Марфа Доржидова, Цыбжан Ордонгов, Цыбжан Ордонгов, Будажаб Будаева.

Ф. СОРЖИМОНОВ фото.

Коммунистууд — малчид

Нартино-гүрэнэй хиналтада туулаха бүлэг, постинууд хоёр жэлэй хүдэлмэрин дүн болон дүй дүрмал хада хиналтын органууде байгуулха тухай парти, правительствин аба-лаш шийдэмэринин топ зүб байнанинэ эитээр тэршэлжэ үгэнэ. Пресиния-тай эхнэ зургаануудай хүдэлмэрин хойноһоо хинада хэрэгтэ үргэн оло-нигтэ ажаллад хабаадаг болонхой.

Мүнөө үедэ Октябрьска райондо партино-гүрэнэй хиналтада туула-ха 57 бүлэг, 72 постинууд худална. Тэднэй хүдэлмэринд үйлдэбэрини 700 гаран түрүүшүүд, инженерно-техническэ хүдэлмэринд алаб-хитэйгээр хабаадалсана. Бүдэг, пост-инууд предрияти, эхнэ зургаануудай ажал хэрэгтэ зүб сэгнэтэ үгэнэ. Хүдэлмэринд гүнзэгшөөр шулаха арга боломжо партино-гүрэнэй хина-лтын районно комитетэ олгоно.

Угэрлэн үедэ олонхи бүлэг, пост-инууд амхидхалы талаар бэхилжэ, предриятиин хүдэлмэри хинан шал-гаха хэрэгтэ партино-гүрэнэй организа-цинуудта бодото тууламажа үзүүлнэ.

Хэлжэнээ лаблажа, хэдтэ тоо, ба-ригтанууде харуула. Районий пред-риятинуудад үнгэтэ, хара метал-лэй тоо бүридхэл, тэрэнэй ашагалага.

ЮНИРХОЖО, ТУҢАЛЖА БАЙХАДА.

мадагалта шалгархан байга. Нормоноо үзүү агаад, хэрэглэгдэнгүй хэбтэжэ байһан 135 тонно металл бү-сэд предриятинуудта дамжуулан үг-тэжэ, энэ хэбтэ саашаа гүрншүү-лагда.

Мүн үнэ хада агаад, үнөө тол-хогтоогүй байһан түхээрэлгэнүүдэ шалгаха үедэ 120 станок, элдэб ма-шинанууд үйлдэбэринд нэбтэрүүлжэ-дөһөн, 144 станок нэбтэбэртэн шэнэ-дхэгдэн байһа. Бүтээсэн нилээд дээшлүүлжэ, ажалалтын шанары-нэ һайн болоо юм бээ.

Парти сэмбэн фабрикий партино-гүрэнэй хиналтада туулаха бүлэг го-ритойхоо хүдэлмэри аюулна. Шах-тын цехтэ байгуулагдаһан пост (хү-тэбэрлэгчнүүд нүхэр Шинэ) станок-уудай зайбарилгын графикай дүү-галты хангалтын түлөө эхэтэ орол-доно. Тунгэжэ эндхи түхээрэлгэ а-дала шалгаануудна минн зогсохоёо болжэ, үндэр бүтээсэтэйгөөр аша-галдана. Главиа механикай талга-һайн нүхэр Шестаковой хүтэбэрилгэ-д постын үсхээлгэ фабрикэ элект-рын эшээр хангалта шэнэхэгдэжэ-хэдэ, жэлдэ 35 мянган киловатт-час электрэнерги амагалаха юм. Бүд-гөөр заһадаг үйлдэбэрин дээр парти-но-гүрэнэй хиналтада туулаха пос-тынхид ээкономическа нэгжэлэй

бүрөөг гөшүүдтэй хамта «Селеня» «Костюма», «Универсальная», «Дар-има» гэжэ нарин бүүдүүдэй агшалты-е бага болжох тушаа эхэ юмэ хээ. Энээнэй урда тээ эдэ бүдүүдэй агша-ха ушар 6.5 процент бододог байба. Мүнөө 4.5 процент гэхэ гү, али нор-модоо хүрэнхэй. Тунгэжэ шанарын нилээд дээшлээ гэмшэ, Угэрлэн жэ-лэй октябрь нарада бүдэй агшалан-һаа 874 метр бүд дахин шэнээр нэ-нхэгдэн байба, мүнөө нимэ ушар үзэгдэхэе бөлгө.

Мүн бусадны олон бүлэг, пост-инууд ажаллаа муу бэшээр өмхидхэжэ, үйлдэбэринд һайн нүдөө үзүүлнэ. 802-дохи мостпоедлын бүлэг (түрүү-дэгнүүд нүхэр Лисенков) штатна-расписаниин сахилтыг шалгажа,

штадһаа үлүү байһан 12 хүдэлмэри-дэшлэе ажаллаан сүдөөлгө. Тэрэ-нэй дуралдалаар муу шанартай сү-дүүлгаламт түмэр бетон хэрэгэл-нүүдэе гаргананайнгаа түлөө эндхи хүдэлмэринд хичлэ Месник, Ра-дичий гэгшнэ материална харуу-салгада хабаадуулагдаһа байга. Ба-рилын материалнууде хулган-гал-над нүхэрлэй сүдтэ үгтөө һэн. Пар-тияна суглаан дээрэ автотранспор-тын хаатага, логсоло тухай, бари-гтын материалнууде зүбөөр халагал-ха тухай асуулдаг зүбөөр хэлсэгдэ-хэ байл.

Районий залуу предрияти болохо-ноһоо угаадаг фабрика дээрэ бод-уулагдаһан бүлэг (түрүүдэгнүүд нүхэр Жаркой) ажаллаа зүбөөр өмхидхэ-н гөөбл адуу болохогүй. Нүүн угаада-хатаадаг, сорт сортөөр илгээг цехуудтай түхээрэлгэ түргэн зай-лаха хэрэгтэй болоо гэжэ арадай хи-налтад ашигуулба. Энэ ушар пер-гэбэрийг эсэслэн дээрэ табигца, цехай начальник тоосоһон байһа.

Тэршэлэн 7-дохи барилга-аб-саралгын управлениин «Дальсталь-конструкция» СМУ-тай бүлэг, пост-инууд олонхи дунда хүндэтэй болжэ байгхай. 7-дохи СМУ-тай бүлэгтэй худ-уварлениин үйлдэбэрини, түсөөлгэ-гын талгайхиттай хамта материал-на, ажалай, мүн салын хүлгэнэй

гаргаша үдэ бүрнэ-дэй болохо тушаа өл-гөтэ.

Гэхэтэй хамта хиналта амхидхэн предрияти, эхнэ талгаалууд үнөөдэ Арадай хиналтай хамтар шулаа хон-хоһон үгэ халага-д айлрадһа. Тэр партино-гүрэнэй хиналтай гүрэнэй гүйшнэ байга.

Нимархуу дүр-шала зогсожэ боло-лоло. Тиймээс на-ртын районно в-дхи предриятиин д-дэ, постинууд ху-дэлжэжэ, бодото үсэдтэ үзүүлжэ б-дэй адала үсгэ-хэ амхидхөөр хам-таринууде үгэжэ-хэжэ байһа. Тэрэ-нүдэй хүдэлмэрин-дэ, али өргөн ш-вабал, олоһон ш-ва-шэ мүн эдэ шула-хэ.

Улаан-Удэ-районий парти-но-гүрэнэй хиналтын комитетэ

Үбэлдөө үнээн бүринөө 1000 килограмм бу хаахын түлөө

ШЭЭЭ жэлэймнэй эхн нара — январь одоол баралжа, ажал хүдэлмэрини түрүүшнэй зарим та-гал дүн гаргажа ахилхээр болобо-гэмшэ. Амжалттайгаар худалжа, бүхнэ жэл соо өрхмн үрэ дүн туй-лахын тула түрүүшнэй хойноһоо һайн эхн талга хэрэгтэй гэжэ эи-налсадаг ааб даа. Энэһиы зүйтэйл-хэ.

Манай хоёрдохи фермын хаали-шад байгша оһинэ бараг һайнаар ахилжа, түрүүшнэй амжалта туй-лажа байна гэхэдэ тиймэ эхэ а-дуу болохогүй. Илангаа үбэлэй сагта гэхэ гү, али хээр малтай газра ажалла хэдлэхэ үе соо үнэ-эн бүринөө 1000 килограмм бу хаа-ха гэжэ Сэлэнгийн совхозой хаа-лишад уржаа малчидтай һай-н дэмжлэг, энэһиы бодото эһн бөөдүүдхн тула эршэм-гээр ажаллана. Жылэхэдэ, һаадаггар гансанье фермэ до-лоо бэлэ, бүхнэ совхоз соогоо-һаа жэлдэ түрүүшнүүдэй зэр-эг абадаг Улаха-Арал гэжэ га-дуй гүүртнхид (дааганһан 1-1-итов) мүнөөһиы эхнмн нэрээ-дэгүй айна. Эндхид бу хааха-ар һарингаа түсэй 200 шахуу цент дүрвээд, бүхнүүд 230-тиер бу хааха даалгабартай дорой мүнөө 420 центир бу ажа-хэһэн, лаага. Гүүртнэй хаалишад ян-дуржа гараһанһад хойно үнээн бу-һаар эхэ үдэртөө дунда зэргээр 7,5 — дартитр бу алгадгүй һаана, гэжэ үнээн бүрин 9 центирнэ саа һүдэжэ һаалишад бин. Хаалишад — эхн-Чимит Шагдарова үнээр-гэжэ январь соо араб гаран үнээр-тодон хамта 2700 килограмм бу хаа-ха — тушаалад, мурасөөтэй түрүү-хүн хэжэ гараһанхй. Тэршэлэн гүү-ртнэй өгсөөр үнэинэй, дундэй эхэтэй хургаһиншад нэрэн Цыпша Ла-Архан, мүн оролдотой шударгы-хурган, хэдгэ һаалишад Шыжит Сол-додог ажаллада Шыжит Сол-додог гэжэ 1-байжа Улаан-Удэһиы бүхнэ һаа, А-нүүдтэ.

Бүр-Республикын томо предрияти-үгэ хуудай нэрэн болохо Сэлэнгийн хүмэглэгдэл-картонно комбинатай Арадай үдэр бүри үрөгдөхөгдөжэ, гэжэ а-радай эршэ шангадажа байһаар, асуула-жэлдэ барилгашад хэжэ нүхэр-дэгнүүдэй өгсөөр үнэинэй са-гай та-улаха 2,5 дахин эхэ ажал-дөһөн. 1965 оной тушаала ком-бинат гол корпусой хабаадалга-д үрөгдөжэ гэжэ харалагдаһанхй. Жа гом-үнэһиы эндэ барилгашад гол унхид-сэн өлсчүлдэг. Энэ жэлдэ 300 тоннны металлоконструкци гүүднэй бэсэргэн табигдаха юм. Нимэ эхэ-гал аал дүүрэгхн тула механикуу-гучал хы хүдэлмэри һайнаар өмхид-хэжэ, хэрэгтэй. Хүдэлмэринд бин-дэн арга боломжоо хүсэд һай-нхид хэрэглэхэе оролдно. Мүнөө — дунна корпусой хабаадалга нэгэ-дүн дүрбэн ридтайгаар хоёр ба-һаар айна крапнаар хэдэжэ байгхай. — гэжэ бэсэргэн табигдан халаанда-адаа өмхидхэнэ.

Комбинатай барилга дээрэ эр-шэн мэрэгжэлтэй олон хү-мэришад ажаллана; хабаргал-д, электрөгүрүшад, токарь-д, шугатуригүүд болон бү-

ТҮРҮҮШЫН АМЖАЛТА ЗОРИГ ЖУУЛНА

Доржона Базаржанова, Цырен-Дулма Содномова, Галина Гатаулина гэгшэд энэ үе соо тус-тустай 2500—2650 килограмм бу хааха, Эдэмнэй буталаа үнээн бүринөө үдэртөө хооло 8—8,5 килограмм бу хаадаг эхн шүү да-л.

Хайнан гэдэ һаалишад үбэлэй энэ шанга хүйтэндэ бу һаалижа дээшлүүлжэ шалга гэһнэй гэгшэ асуулдаг ааб даа.

Хөһөншэ мэлээр, үнээдхэ һу шэмэ эхээр абаһын тула тэдэ-ни зүбөөр эдэлүүлжэ, шөмэтэй һайн элдэб янзын тэжээл горитой-гоор үгэхэ шулаха ааб даа. Тиймээд Улаха-Аралтай гүүр-тынхид үбэлжэлгын түрүүшнэй үдэрһөө энэ асуудала гол ажа-валаа дамжуулаа юм. Эндхид фер-мэ дотороо эгэн түрүүлэн болоом-го хэрнэжэ, гидролизно аргаар буйтуулаа, һуудлэн тусгаар эршэжэ эдүүлжэ болго. Мүнөө һаамхай үнээн бүридэ үдэрэй 30

килограмм гидролизно аргаар буй-дуулаһан, эһэнһэн болоомо, 15 ки-лограмм силос, үнөө һаагдаһан һүнэһнэй литр бүхэндэ 200 грамм таха таряанай зүйл, 1,7 кило-грамм үбэнэ эдүүлгэнэ. Таха таряанайнгаа зүйл заабол үнд-шлэн эһэнгэдэ, уянда худалжа суулгада. Одоогоор хэдбэл, үсхээдхэ 8 литр һу үгэдэг үнээн-дэ үдэрэй 9,5 тэжээлэй еднннн хэмжэнэй үбэнэ хоол эдүүлгэнэ. Тиймээд бүрн бүртэй, үдэртөө 9—10 литр һу гаргада үнээдгэ тус бүридэн 11 шахуу тэжээлэй еднннн тухай хоол үгтэдэг.

Энэһиы хараад байхалаа, ма-най үнөө мал эрбэг эхэ үбэргөө үблэ тэжээл соо умбажа байн-гэдэ зариман ханажа болохо. Тий-мэ бэшэ.

Видэ нэн түрүүн бүхнэ үнээдэ амаар амаарнэ уяжа, гараһан һу шэмнэй зэргээр үбнэ тэжээлын зүбөөр эдүүлгөнэй. Үнээн бүхэндэ тус тустай ондо олодо рацийн та-

бигланхай, Юб гэхэдэ, шэргэнһэн үнээн һаа түрэнһэн үнээн хөбөө-е ади рационээр эдэлүүлжэ боло-хогүй бшуу. Мүн баһа үдэртөө 8—9 литр һу үгэдэг үнээдхэ 5—6 литр гаралдаһай ажа ади эдэлүүлгэнэй даа. Арадагуй, Тэр-шэлэн бүхн үблэ тэжээлэ һай-наар буйтуулаа, малай ашаг шэ-мэ дээшлүүлжэ болжэ эдүүл-гэнэ. Бүхнэ үнээдхэ үдэрэй 3 да-хин һаанабай.

Эдэ бүгдэһэн ашаар, мүн һаали-шад, малчидтайгаа оролдотой һайн ажаллаһан ашаар энэ зарим тэдэ амжалта туйлагдаа. Энэжээрээ улам зоригжон, сааша-да амжалтаа алдангүй, бүрн эршэмтэйгээр худалжа, бу һааха квадрат, халд жэлэй, бүхнэ жа-лгынгэ түсэй, уяланууде бол-зортон дүүргэхн түлөө хам орон тэмэхэ байһабай.

Б. САНЖИМИТОВ. Чисааны совхозой 2 дохи фермын эрхилгэшэ.

НЮТ НЮТАГ Ъ О Н ЛУГОВОДУУМ

ХОРИ. Чисааны говоудай сугал-нэ ажал тухайт-хэ хүдэлмэри э-Энэ жэлдэ нилээ-д шугнэ бүрэлдэ-һэн сабиантай га-днэһиы гална, энэһиы үдэй хүс-өөр бүүд эсэр-гэдэ-хэ, наг шэжэ зөөд-дэ Сугалтада хаб-зойгоо эхннннн-жа, дунда эдэг-э центирнэ баг-э ургуулаһан шим-сөвхөөд дүгөөд-мүрөөһиы үрбэ-

ХҮНДЭТЭЙ НИМЭХУАР-ШЭЭРЭ

картинануудай а-соонь һайнаар ки-номеханик ма-байха ёһотой. Ма-н хой 4-дахн от-дөө ажалладаг. Т-ба хэжэ дүүргэдэ-курсада һураһа. Нинокартинану-үдэрөө һаатуула-жа, ноталтайга-а хуулажа байдаг. Хүн бүрн таряан-хэр Дабар һара-ринэ 110—115 ц-дэг.

НАНААНДАА БАРГАЖАН

культаада Ам-1-дахн отделенин-дэжэ, 1965 ондо-абаһаа хэдэжэ, и-рүү хонинд В. Д-льков, Ц. Жигжид-эхэ хонин бүриөө-янн бүринөө 3 ва-га бэшэ проно һ-дунда. Абаһан и-рүүшнүүдэй түлэ-эндхид бүхн хүс-өөр В. Ж-

ХОЁР НЮУРТА

Одо мүнөөдөө сөнхир хүсэгдөө-нэгаагад һажанан зунай бүнин-гэнгэн доро бэлэй. Гурбан эхэ Ябууна гүшан гурбан гүлбайтаа-минин толилд алыар алаһа. Эрбээрн ахилжа явганһи, эгээ хажуулаһан эшхэбтөө муухай юмөн бололто даа. Мунуу гэг-шын бэстэй, мушхахаар арайл-лоодүй хахалтайхн муниха нэ-гэн, мунса шэнги нодаргаараа ш-шэрэн һалдана. Гүшан байһан арай бэе басанге аюлтай шангаар сохижо байба:

— Хэн бэ тэрш? — гэжэ асуу-хада: — Аркаша, — гэжэ һэн. Угэрлөөһын үргэн Нарһатаар Аркаша гэжэ алдаршаһан муни-ха зантай, мушхахаар тээ боло-дүйхэн хахалтай хүниы бэлэх-дэг: — Мэдэхгүй, тиймэ хүн ма-най эндэ үгыл! — гэжэ харһан нэ-хүмин мурөө хашаба. Харин нэгэ залуушаг, хараха янзада хошоор хубүүн: — Мушхахаар тээ болоодүйхэн хахалтай гэнэ гүт? ha-ha-ha! Мин-нин одоол мэдэе таяагуйла, хэн танихаб! Тэршнэй Аркаша бэшэ, нарын Жора юм. Жора гээ һаан-тай, жолоошдоһоо өхилгэд, һүни-нин харуушад хүрэтэрөө зохи-доор лэ танаад байха...

— Жора билэ хоёршнн золто-ноор хоёр жэл болжэ байһаби. Нарһата тохонхойнгоо үйлсэдэ-нэран ута бэстэй, үлхэн нилдэ-хэ.

— Аһад, нилхэби! Шолмохон! Шанга һабарта ороо гэжэ мэдэ, шатгалдаха, татагдаха болоо һааш, шамай гэжэ тоонгүй, энэ байрлаш буудажанхай. Хараа-райш, хара газар үмхэхэдөө, хайра гүйхал байхаш! — гэжэ мэтэ аман-да орохогүй, хэлэндэ торохогүй

Толи мэргэнэй т

хараад толи шэнги нуурай нюртан дээгүүр алар холо хүрэтэр сонос-тождол байба. Харайжа ошоходом, хара һанаанан төрөлжэ, хайра-тайхан басанга бүтшаһаар лэ үлгөө һэн...

— Хэн бэ тэрш? — гэжэ асуу-хада: — Аркаша, — гэжэ һэн. Угэрлөөһын үргэн Нарһатаар Аркаша гэжэ алдаршаһан муни-ха зантай, мушхахаар тээ боло-дүйхэн хахалтай хүниы бэлэх-дэг: — Мэдэхгүй, тиймэ хүн ма-най эндэ үгыл! — гэжэ харһан нэ-хүмин мурөө хашаба. Харин нэгэ залуушаг, хараха янзада хошоор хубүүн: — Мушхахаар тээ болоодүйхэн хахалтай гэнэ гүт? ha-ha-ha! Мин-нин одоол мэдэе таяагуйла, хэн танихаб! Тэршнэй Аркаша бэшэ, нарын Жора юм. Жора гээ һаан-тай, жолоошдоһоо өхилгэд, һүни-нин харуушад хүрэтэрөө зохи-доор лэ танаад байха...

— Жора билэ хоёршнн золто-ноор хоёр жэл болжэ байһаби. Нарһата тохонхойнгоо үйлсэдэ-нэран ута бэстэй, үлхэн нилдэ-хэ.

— Аһад, нилхэби! Шолмохон! Шанга һабарта ороо гэжэ мэдэ, шатгалдаха, татагдаха болоо һааш, шамай гэжэ тоонгүй, энэ байрлаш буудажанхай. Хараа-райш, хара газар үмхэхэдөө, хайра гүйхал байхаш! — гэжэ мэтэ аман-да орохогүй, хэлэндэ торохогүй

ГОРОДОЙМНАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ—ЭДЭ

Парти Улаан-Удн гөркомой бөөр, горотой ажалшад депута-дуудай Советэй гүйсэдком социа-лис мурасөөтэй 1964 оной 4-дахн-кварталай дун соһон гаргажа, абаһан социалиэ уялануудла һай-наар дуурган коллективүүдэ түрүү һуури олгоһон байһа.

Машина бүтээһин, электро-техническэ промшленностиин, зайбарилгын предриятинуудай дундаһа «Электромашин» завод шалдана гараа. Заводой коллек-тив валовой продукци бүтээхэ да-баржа 104,2 процент, ажалай бү-тээсэ дээшлүүлжэ түсөөбө 104,4 процент дүүргэһэн. продукциин

өөрын үнэ 3,3 процентөөр хая-даруулаһан байна. Тусбөөр хара-лагдаһан гаргаша 139 мянган тү-хэрөгөөр бага болгоһон юм. «Элек-тромашина» заводот партино-гөр-комой, гөрсөдэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг, Хундэлэ-лэй грамота баруулагдаха болоо.

«Теплоприбор», судна заһаба-рилгын заводуд Хундэлэлэй гра-мотаар шагнагдаба.

Хүнгэн промшленностиин предриятинуудай дундаһа парти-нин гөркомой, гөрсөдэй гүй-сэдкомой дамжуулгын Улаан туг-та, Хундэлэлэй грамотаа Улаан-

Удн өбдөй фабрикын коллектив хүртөөб. Тус фабрика (директо-рын нүхэр Е. Г. Ширатов, парт-организациин секретарь А. А. Ки-рменко, фабкомой түрүүлгэнэ С. М. Ерановс) валовой продук-ци үйлдэбэринд түсөөбө 108 про-цент, ажалай бүтээсэ дээшлүүл-жэ дабаржа 118 процент дүүргэ-һэн. продукциин өөрнэй үнэ 3 процентөөр хаядаруулаһан байн.

Социалиэ мурасөөдэ һайн үрэ-дүн харуулаһан нарин сэмбэн фаб-рикын хүдэлмэри тэмдэгдэжэ, Хундэлэлэй грамота баруулагдаха болоо.

Түмэр замай предриятинуудай дундаһа түрүү һуури эзэлһэн 17-дохи дистанции коллективтэ дамжуулгын Улаан туг, Хундэлэ-лэй грамота баруулагдаха болоо.

Барилга-хабаргалтын 834-дахн-поедны коллектив мүн эдэ дам-жуулгын Улаан туг болон Хундэ-лэлэй грамотаар шагнагдаа.

ЭХЭ ХИМИНИ БАРИЛГА ДЭЭРЭ ЭРШЭ ШАНГАДАНА

сэд буталаа даабараа үдүүлэн дүүрэхэ гэжэ оролдно. Барилга, хабаадалга хэхэ, объективүүдэй һуури талга тухай хэдэн организациин хүдэлмэриндэй хамтын хүсэ шадал эхэ химини энэ предрияти бодлоогодо зорюу-лагданхай. Тэднээр урда табиг-данһан зорилгоёо бодото дээрнэ дүүрэхэ байһанһаа пайдажа, урма зоритгойгоор ажалланад. Ун-гэрлэн жэлэй барилга-хабаргал-тын ажал хэхэ түсөөбө үдүүлэн дүүргэд, бүри урагшнтайгаар ажаллаха эршгэл пайтабаритай болоһон юм.

Манай Эхэ өрөнчой арадай ажа-хида анухала хэрэгтэй целлюло-зо-картон үйлдэбэриндхэ сэрэдүйн энэ комбинат бодхооложо бай-һан олон барилганад оролдотой а-жаллаараа шалгарна. Тэднэй дунда олон залуушүүд түрүүжэ-хэ явһа. Нёдонто найман жэлэй һүргүүд дүүрэгһэн Володя Лап-тев тэднэй нэгэһини мүн. Ба-рилгана-хабаргална болохо хү-сэлэнтэй Володя хубүүн Селен-гинск өржэ, түрүүшннхэ ажа-лай «амта» таниһан байна. Залуу хубүүн Владимир Саяиний даа-

даг хабаргалшадэй бригадада оролтожо, дуралһан мэрэгжэлдэ шудалжа эхилдэ һэн. Тэрэ эндэ ажалай һайн дүй дүршэлдэ һура-жа гараа, бэрхэ хабаргалша бо-ложо шадаа. Гаяя Молчанова оройдоо хахад жэлэй саада тээ барилга дээрэ ажаллажа эхилһэн намтартай. Башенина кран жолоо-дожо һураха гэжэ оролдоод, гур-бан һана соо тэрэнэ һайнаар шулаһа. Тухай шалгалта бари-һанайнгаа һуулээр кран жолоодо-хо эрхэтэй болжэ, оролдотой һайнаар ажаллана.

Николай Эповэй даадаг электр-оганууришадэй бригада үнөөр-һэн жэлэй сентябрьһаа комби-нат гол корпусой барилгада ха-баалдасана.

Гол корпусой барилга эр-хилхэтэй хамта модо бэ-лэхэхэ цехай хабаралга, худэл-мэриндөй ажаһууша гэрнүүд, культууро-ажаһуудалай барилга хэдэжэ байгхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хабаргалша Володя Лаптев. Комбинатай гол корпусой барилга нүгөөдэ зу-раг дээрэ харуулагдана. В. ГАУЧЕНОВЭИ фото.

Республикын томо предрияти-үгэ хуудай нэрэн болохо Сэлэнгийн хүмэглэгдэл-картонно комбинатай Арадай үдэр бүри үрөгдөхөгдөжэ, гэжэ а-радай эршэ шангадажа байһаар, асуула-жэлдэ барилгашад хэжэ нүхэр-дэгнүүдэй өгсөөр үнэинэй са-гай та-улаха 2,5 дахин эхэ ажал-дөһөн. 1965 оной тушаала ком-бинат гол корпусой хабаадалга-д үрөгдөжэ гэжэ харалагдаһанхй. Жа гом-үнэһиы эндэ барилгашад гол унхид-сэн өлсчүлдэг. Энэ жэлдэ 300 тоннны металлоконструкци гүүднэй бэсэргэн табигдаха юм. Нимэ эхэ-гал аал дүүрэгхн тула механикуу-гучал хы хүдэлмэри һайнаар өмхид-хэжэ, хэрэгтэй. Хүдэлмэринд бин-дэн арга боломжоо хүсэд һай-нхид хэрэглэхэе оролдно. Мүнөө — дунна корпусой хабаадалга нэгэ-дүн дүрбэн ридтайгаар хоёр ба-һаар айна крапнаар хэдэжэ байгхай. — гэжэ бэсэргэн табигдан халаанда-адаа өмхидхэнэ.

Комбинатай барилга дээрэ эр-шэн мэрэгжэлтэй олон хү-мэришад ажаллана; хабаргал-д, электрөгүрүшад, токарь-д, шугатуригүүд болон бү-

Ма-туар жэгү хэ-дэ-лон-заат-абал-те-хару-байн-ара-В. Х-«Баз-лээ-дон, Пре-

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хабаргалша Володя Лаптев. Комбинатай гол корпусой барилга нүгөөдэ зу-раг дээрэ харуулагдана. В. ГАУЧЕНОВЭИ фото.

ОЛОН НЬУРТЫН УЙГАР

Нэгэ хүнэй аяг зангаа, дүрээ шарайгаа хубилган наабаха интермеди

Ахалагша лейтенант Юрий Семухин.

Ракетчигүүдэй албан

АЙН харгы угы. Бишга яабан ногоохон машин ойн дундуур харгыгаар тэгтэн туулаар, нэгэ хашаг туулаа хургажа эрбэ. Яан согдот тон ханам дуунысмынай шалгаруушгүй үшөө Москва-байга.

Тэгээд ерөөн ракетна бусад гуродогуудтаа илгаггүй шэнги; шулуун хангааранууд, клуб, ширүүдэй байга гэр-дундаа хуралдайныг дайган харгална.

Гэр биднай ушвир-гээд майор Виктор Бэ-Абанаингаа сагай энэ гэрэй буралсадай үшөөгэ-агиди.

Байшангаа эхилдэ байдалтай, албан ижаа захалбади.

Энэ коидорой хоёр захар ахуудай үлдэнэ «хи-е, ешан» гэж, бусад-дэ. Класс бүхэнэй хана-он формланууд үл-дэгтү элээ орбо н-дүүдэй махэдүүд, при-май, Энэ классуудай үрээ өмдөрнүүд, сэр-дэдуунышье жогсож, элээ арбадхана бону, элээ солдат бүхэн та-данай формланууды-еэр болон гаргана. Тин-дүүдүүдэй албанда гүй-рүүлсэнай хубууд ас-трисалаа үргэлжлүү-дэнь эсэ буудалгаар-дэ.

Сервант Лакранов эрхэмээр албаа хэдэ. Энэ оройнгоо тала дайлаар аяншаха дуратай дээрнээ Дазарь албана дүүргэмсээрэ геоло-гийн институтта нураха зорилго та-бигхай.

Ефрейтор Николай Коломийцев — украинец, армид абахааа үнд дунда дүүргүүд, үшөө техникум дүүргэж урдийн. Луганск оролто мановоро диспетчерэ дүүгдэмэрил-дэн, дуу нугжмээ дуратай нүхэр. Саашанхи зорилгон — тумар замай транспорттын инженер болохо.

Ефрейтор Владимир Майстрек ба-байн украинец, муу бэша футболист байһан тула частингаа командала наадаг. Киевэй «Динамо» футбо-листнуудай ажал хэрэгтэ хамаг ху-сал динхарала зорюулахагй. Су-дэнтэй сагтаа Владимир уран зура-га хэдэ. Армида абахааа урид тех-ническа училищин дүүргээд, электр-о-слесарь худалмэрилдэ байһан. Ал-бана дүүргээд энергетическа инсти-тутта нураха зорилготой.

Энэ ракетчигүүдэй эгээл залуун — Григор Саргян. Собор шамбай бөгэй, хурга хара шарайтай энэ ху-бун Армения туршан, узандан жэл-дэ II-дхи класс өрхим найнаар дүүргэһэнэйгээ түлөө алтан медаль-да күртэһэн байна. Григор албаа дүүргэһэнэйгээ һүндэ заагаагүй ирэд болохо зорилго табиһагй.

Ракетчигүүдэй нэгэ расчет эдэ дүрбэндо бурдана. Ракетэ тааруу-дан голдохо, сугалсадан шилгүүдэн табижа талаар тон харюусалгай ажал эдэ дүрбэндэ даалгаданхай. Яанаа зоболто отго угы, тэлээр бү-хы даалгабарыа эрхим наринаар дүү-ргэнэ.

Тэднэй алмые юрн сэржэйхидгэй жанаха болоо һаа, тэд ондоо. Бар ху-сэней нэгшье ажал угы, хуу баран ухаан болодой, тоо болгон.

«ДАЙН — ХЭНДЭШЬЕ ХЭРГЭГҮЙ»

РАКЕТЧИГУУД өөһадынгөө гар-низионе «Ракеторал» гэжэ зугаахин нэрлэдэг байба. Энэ горо-дотон биднээр айшалаар сууда Хэндэшье дэжэ болобо хабди. Элдэб янзын эдэ хоолоорышье күндүлүүд-дэди, буралсадай классууд соо хэ-лээлэйн үнэгэргэдэ тон һонин; элдэб янзын прибор, тухээртэнүүд ондо. Удэһэндоо уран найханын коллективэй концертые хаража үр-дидлэбэ. Тэд биднэй харахаа ху-сэдэг болото ракетанүүдэ яашье хар-дуулсагуй.

Ракетанүүдэ хараха тушаа хэдэн дахин үгэ хуур гаргаашье һаамнай, майор Виктор Бэдунов биднэй хуса-лые оройдоо ойлоогүйнэ болоод, өөһадынгөө сөрөгшэдэй шадабарн, ар-

га боломжо тухай гоё гоёр хөөрөдэг лэ байба.

Биднөө бууһан гэрэйгээ хоёрдо-хи дахрота, тон дулахан талаага соо нууга байбади. Майор — биднэй айшан, һонирхолтой юмжнуудые хөөрөнэ.

— Оройдоо нэгэхан расчет (дүр-бэхан хүн) дэлхэйн бумбэрсэгэй ду-ратай газарта айхабтар еха хүсэтэй номо ракетчиг хургажа шадхаа юм, — гээд майор хөөрэлдөөгөө үргэлжэ-лүүлнэ. — Стратегическа ракетэ гэр-шье хэдэн зуун километр дэһнэ ра-ража, нэгэ час соо 20 мянганһаа дэ-шэ километр түргөөр яаха агартай. Мүнөөнэй бомбардировочной самолет арба мянган километрта бомбо аба-шыхын тула хэдэн час нидхэа бо-лоно. Ракетэ энэ хэрэгые хахад час соо хургажа гэршье.

— Иймэ еха хүсэтэй ракетанүүд танай мэдлэдэ байна гэшье гү? — гээд асуубади.

— Номгон далайн тухай райондо баллистическа ракетын туршала үн-дэргэжэ тухай мэдээсэл газетдаа ун-шанан байгаа ёһотой. Мэргэһэй та-лаар айхабтар байһан. Мүнөө бид-нэй газар байдагууд тэрэ туршага-лан ракетанүүдтэй аха дүү хоёр. Тур-шаланга 1960 ондо болоо һэн, мүн-өөнмай 1965 он...

Нигэжэ хөөрөлдэжэ байха зуурда, Бэдунов сонходо ошоод, гэнтэ бай-гаали тухай хэлээж оробо:

— Тэнгэримнай баһа хагсуурба, һалхигуй һаа, ямар һайн байгааг. Зай нүхэд, мининтай гэртэе хариха сэг эрээ, таындынеи Семухин хү-лээжэ байгаа ёһотой да...

Ахалагша лейтенант Юрий Сему-хин үшөө үдэр байдала биднэйн гэр-тэе уриһан байгаа. Тэрэ уралаа бөө-лүүлэн, газра гараад ябанайди. Са-һа бурдһон, уралаар яохаарышье бөшэ худэжэ байба.

— Та фронтодо яобан гүт? — гээд майор гэнтэ асууба.

— Яобан да.

— Та байла яобан бээт да? — гээд та асууба.

— Угы, дэн залуу байгаб. Зүгөөр энэда гарнизондой фронтодо яобан нэгшье хүн угы юм. Ушөө үхи-бүүн байхадаа дай хараһан хүнүүд-дэн. Тэдэ дайнай аюулые хэзээшье мартахагуй. Дайнай хэрэгтэй юмэ отго угы...

— Зүб да, дайн хэндэшье хэрг-гүй.

— Дайнай аюулай болохгүйн тула эдэ ракетанүүдэй дэргээ байна гэр-шье да... — гээд Бэдунов гараа үгөөд, биднээһаа тарааг һэн.

(Үргэлжэлэлнэ 4-дэхи нюурта)

СУХАЛБАА СУУХАРЬАН ДАРГЫН ҮГЭ

Обком хуртээр ошохо. Намайе юн гэжэ һанааб. Арба гаран жэл соо хүтэлбэрихы тушаалнуудта яобан хүн байха даа, юунышье һаа, Яахада олоной дунда минн нэгэ, турым хуулааб. Харахаанышье хараагад, баганаханшые бладшагт хун аабжа. Хэтынше хараагаа һаа, доро һанажа хараана бэшэ, саама оновной тусэбөө дүүргэхин түлөө ха-раагаа хун бээб. Критика, самокрит-ика зажимайнаш гэнэ. Эднэй үгэ дуулаад ябаа һаашин, тархи дээр-шин гараад, зоргоороо дэбхэншэе, таннавална бэд даа.

Юунышье заажа, хэлэжэ үгэһгүйшье гэнэ. Туд тутань тухайлаха табиг-дана тусгаар мэржэлдэг өһөд-тэн байна ха юм. Зоотехник, агро-ном, ветеринар, бригадир-монгалин-нуу... «Буряд үнэ» газетэ дээрхи фельетон уншаа һэн гүт? — гэнэ. Али би Советскэ Союз соо гарахан хэдэн оло мянган газтануудые яажа уншажа үрлэбэ гэһэнбиди. Ажа-лаа хэдлээ хэлэ хүнбиди.

Асаржа дууджа эрээд лэ, гол амилдан хуртээр таһа, заада хара-ха! Хүтэлбэрихышье тингээд до-ромжолот уаг. Гомлоод гарахааа һа-наа һаань, захиралта бэнхэдэ дүр-шэнэ бэд даа. Захиралта бэнхэдэ бараг ааб да! (Бололто болоно).

Унөөхи хүмнэй хэрүүлшэн болоод гаража эрэнэ.

Намда юундэ путевко үгэхгүй бо-лоо юм? 20 гаран жэл соо худэлдөө, нэгшье курортло ошоогүйб. Тимхэлэ зариман жэл бүхэндэ ошоно байха. Би өөөршье профсоюзай ноён яобан хүм даа. Хамаг байгуулгыне мэдэ-хэб даа. Ши юн гэрээшби, намда ошходо. Шинсгалдай, шинсгалдай.

оохон соохи бөөрө-бөөр! Үндэгэнэй зосоохи шара гэшшэ. Шахал һэн даа дээгүүр, доогуур орожо байгаад. Үдэжэ ябаа бэшэ һэн хойноо жаал-лаг саашаа. Хори гаран жэл соо ху-дэлтөө нэгшье бюллетенээр га-жаа үзөөгүй байхаб.

Юн гэрэн юмэ гэшшэб. Мүнөөдө 5-6 хүнүүдээр хэрэлдэб. Олоод хэр-элдэхгүйб гэжэ һанаад ябатаршин нэгшыннэ ерээд, мунга үгышени мэ-дэжэ байгаад, үри нэгжэ, суухалгы хургаха. Нүгөөдөн булхайлаагүй байтаршин, шатар дээрнээ хөөрлээ гургаха. Сэнгэхан орондо сэдхэлээ худалгөөд халахан.

Тэрэ Дарима: «Ши өөрөөд хэрэл-дэ, шувяа гаргагашин». — гэнэл. Яага һөөт юм. Өөрөөд жоржогонож, шобжогонож, саанаһаал һаа хэрүүл-шэ һамган бэшэ аалши. Саанаһаал һаа шонтогосоно, жортогосоно жоаад, мори хулганаан шэнги гүй-хэй. Хүнэй урдаһаа хаб нохой шэнги янжанахадаа бэнхэш. Хунтэй хэр-элдэг юу оложо өлшнш. Вот энэ — һалабаһа.

Юн гэрэн юмэ гэшшэб. Ошорто бай — хэрэлдэхш. Пиндэ бай — хэр-элдэхш. Ажалдаа гээгэдэ — хэрэлдэ-хш. Базаар ошо — хэрэлдэхш. Гэр-тэе эрэ — хэрэлдэхш. Гэрэгтөө хэр-элдэхш, хэрэлдэхш. Хэрэлдөөдэ хэрэлдэ. Коммунизма орохо гэжэ байгаад, нигэжэ хөөрөлдэжэ байха гэ-жэ юн гэшшэ! Мүнөө үгээ бэе бө-дэ үриханаар, зөөлэхөөр хандалса-ла ёһотой бэшэ юм гүт...

Тэрэ дары хүнгэн, һалхэй хан-тай хүн болоод эрэнэ.

Баһал муухайхан шуахэр гэшэ хаб. Ямарханшые эрэмтэнһэ дүүтү юмчынн юн бэ? — Юунышье угы! Зүб даа, зүб, зүб, зүб! Түрэлхимни

ухаанай болоно гү, али шадабарин-ми болоно гү? Түрэлхимн ухаантай халаа шадабаритай байгаа хүн бээб.

Нөгэ зуу, зуу гаран тухэриг оло-хын түлөө баһа нилээд хүдэлөөшье гарганад, ухаагаашье гүйлгэнэ, нэр-вэашье худалганад гэшшэ даа, баарһад. Тинхэлэ би... Вот! (Эрхүгээ ёдойгоно).

Хүнэй һаһан хэлы шэнээн бэ даа. Наһан соороо жаргагуй аал лэ хэээ-жэ жагсахш! Хүнэй муушье, һайн-шье һузал бариад байха гэшшынн ту-һатай хэрэг байна даа. (Холодойго нъяһана). Энэхэн шуахэриш туһа-лалсакал шуудхор байна. Бүхэли бол-хо даажэ байһан хүнтэй өтгөл бол-хо гэшшынн гайтайл хэрэ- байна. Энэһайнгаад ашаар колхозой экспе-дитор болоо бэшэ аалби. Авансаар хэдэн мянгые абажа эрээд лэ хото хуоон хоёртой хоорондо холбоо хэжэ, элдэб юмэ һэлтүүдэ, үрбуулажа байхада, фониин лэ байна даа. Ажа-лаал олоод гэшшэ хаб. Бэшэ юунышье хэрэггүй, бэшэ юунышье хэрэггүй!!!

Хари нигэжэ ябаһаар хабхандаа ороһон хулганаан шэнги энэ тэрэ ха-наа ошожо мургажэл байха болоо һаа, бузар. Али бээе нэгэ бага тата-тай гэшэ гү!!!

Архинша хүн болоод эрэнэ.

Балланзоржэ тэрэ үгэбэйгү. Хуби-тайаа эриһини үдлэһини хаража-хаража: «Хундэ һаалта бу хэл даа. Хүнэй хажуугаар юундэ зүршэллөө хүмш!» — гэжэ хэлэхэдөн, ехашье гомдолтой байба даа. Хара баһааа хойшо ходо сугтаа наазаажые аба-һан, уелжашье яобан, худэлжашье яобан хоёр гэшэ бээбди даа. Гуо-бышье үгөөгүй һаа, нэгшье үгыш дэа гэхэлэһини, үгышгүй байба бшуу

даа. Мунгэтайнышье мунгэтай ха юм. Минн хараһаар байга олнтгүй элэ юмэ абаад, үшөө хооред тухэриг бэ-саалта абаһан һаамнай. Би эдхээжэ байгаа бээбди. Нимал һаа нүхэдтэ-этигдгүй хүн болоо гэшшэ гүб? (Үйтана).

Он-ё-ё-ё! (Шүдөө хабирна). Тархи-нини... Хараа бисара, моло шулуу мургажэ-ахтһэй! Яахамни гэшшэ! Газар дэлхэйн дорьботоо хашхатһай бэ! (Хашхарна, бархино). Тонилот-ты! Авилагты! Ямар олон шүдхэнүүд гэшшэб! Тэхойн шэнээн аал, хуу хад хууртайнууд! Намайе бутта тойроод, хадхаһаа байһан, абырты! (Абэагүй болтод, нэгдэнүүдыне сабшалаагүй болшоной байна). Ай гэжын, гэ-жэты! (Эбэрһээ юмэ абаад, хадһан шэнги болоно, дэбхэншээн). Ямар олон хулганаан гэшшэб! Татай, татай, татай! (Бэнь һуларна).

Юунышье гэрэн зоболон гэшшэ даа. Юрэдөө архи уухааа болхо байна даа. Зүрхэ аманшые муулаха, хото хоолойнышье муулаха. Хун зондшые шоодобори болохш. Оройдоо хэрэг-тэй юмжэн үгы байна даа. Болхо даа, болхо, болхо! Мүнөөд худэл-шынхнэе, хахасалгыһаа гэжэ уугаал дэ болхо байна даа. (Мун-гэжэ гаргажа тоолоно). Халатни ха-лаг. Мунга хүсээхэ хүн дайралдаха гэшшэ гү?

Байза гэртэе хариха юм байна даа. Унөөхи Эрэгэмэа эжы хоёни баһад гэмэрлэдэхнэ гэшшэл даа. Яагаашье бэрхэтэй юм даа. Яахалашье уугаа һөрбөд даа. (Ябан алдатарал). Үгэй, угы, үгы... байгаа... мунгэ хүсээжэ хүн дайралдаха гэшшэ гү? Дайралда-ха гэшшэ гү?..

Чойжонима ГЕНИНОВ, РСФСР-эй Ардай артист.

ДЕПУТАДАЙ ТООСООН

ХУНГАГШАДАЙ ЗАХИЛ ЮУНЬЭШЬЕ ҮНЭТЭЙ

Советэй депутат бүхэн гүрэнэй ажал аюулагда эрхэлтэйгээр ха-далсаха, ямар нэгэн тухай ху-дэлэри дүүргэжэ байха ёһотой гэжэ КПСС-эй Програма дотор заагданхай.

Би Хэрэнэй сомоной Советэй депутат һэн туладаа худалаа наймаанай болон промышленнос-тин сар үргэлжин комиссини ту-рин сүрүлгэһээр ажаллаб. Тэд тус комиссини ажал аюулага тухай тобохоһоноор хөөрөхэ хүсэлтэйб.

Хунгагшалай ахьяануудые бү-рин гүйсэдөөр дүүргэха, тэднэй ажал аюулагай, сөбл-гөгөөрлэй эрилтэнүүдые хангаха — энэ зор-илготой Советэймнэй сар үр-гэлжин комиссинцай ажал аюу-лгын гол шэгэлэһнэ болжо үгэнэ бшуу. Энэ зорилготуудые бөөлүүлхын тулада манай комис-си өөһадынгөө хэхэ ажалые һара, квартал бүхэнэй тусэб табижа, аюуулаха бүхы арга хэмжээнүүдээ тодорхойлон, хэээ хэн дүрбэ-гэхыншье заажа харааллаг байгаа-бди.

Энэ талаар зайлаһагүй инди-хэбэригдэхээр болоһон шухала асуудалуудые комиссини гэршүүд шангалан үзээд, сомоной Совет-дэй сессе дээрэ табижа хэлсүүт-дэг байһан.

Тэрэһээ гадна магазин, сто-лоо болон адуулаһадай талаар хангалгын комбинадай ажалые сар үргэжэ хинажа, шалгажа байха үүгыне харюусадгай байгаа.

Шалгалтаар, адируулдгэһэн ду-тагдануудые тус коллективүү-днэй хамтын сугтаанууд дээрэ зүбшэн хэлсүүлжэ, тэднэие зай-суулаха хэмжээнүүдые абуулааг һэн. Мун ажаһуудай комбина-дай финансова болон экономикн ажал аюулыгн али зэргэ ашгатай зүбөөр эрхилгэдэжэ байһан тухай шалгалта хэлээд, Энэ шал-галтада хабаладһан ажахын мэржэлтэдэ-эрхэлтэдэ бии байһан дутагдануудые адируул-жа, сомоной советэй гүйсэдөөдэй асэдани дээрэ табиа юм.

Энэ асуудлые зүбшэн хэлсэхэ-дэа, нотагай Совет хадаа үйлдэ-бөрин ажахын экономикны шэн-жэлжэ байхан шухала байна гэ-жэ тэмдэглэһэн юм. Тингээжэ ма-най Хэрэнэй сомоной Советэй гүйсэдкомой дэргээ экономика шэнжэлгын бюро, техникска со-вет байгуулагдан байна.

Эндэй үйлдэбөрин ажахынүү-дай ажал аюулагда дээрэ дурсаг-данан экономико шэнжэлжэ бюро, техникска совет угтаа эхэ аша туһатай байһаныншье болото ажа-лаар баталагдаа.

Манай комиссини ажалда оло-нинтын эрхэлтэд эхээр туһалдаг байгаа, Комиссинмай бүхы ажал аюулаган худалаа наймаанай бо-лон ажаһуудай талаар хангал-гын хэрэгые хайжаруулаха зор-илоталдаг һэн. 1964 оной IV квартал соо Хэрэнэй селыо эл баранаһаа эрвэсын тусэбье 102,2 проц., ажаһуудалай та-

Ухибүүдэй шулэг

БАЗАРДААН

Замта гэжэ нотагтаа Залхуугай чемпион гэлсүүлдэр Захан нургаһа Базардаан Зондохонор хэлэнэ эжлээ: — Шамбай томохон болоходо, Шамайгаа ямбан ябахалы, Ургэжэ, хаража, хоолодо Угынын дуулажа абахалы... Худэлжэ эсэһэн эжыншынн Хубуундэ хэлэнэ аргадажа: — Хайрлажа абаарай, бэрхш даа,

Харин гаража мэнэ гэрээр Халхалан түлээ асарлиһи, Хашалгүй эжынгээ урдаһаа Харюусана нигэжэ Базардаан: — Тамир гэнхээм мэдэнэлшн. Томо болоходо худэлшье Түлээ асаржа үгүүжэлби... Мэдэнэ ха юмшн, мүнөө би Мнэгэрэһон заахан абаналби. Удэшэ эдэлгэн болобо даа, Урышлыга уралаа Базардаан: — Томо бололби, заахан бэшэб.

Томошуулай эдидэг хубине Табог соо намда табигты. Элдэбын витамин туһатайгша, Эдэнэй үлэйе асаргагы. Хамаг саахар, мармелдэ, Хайрлангүй намда эдуюлэгты, Зааханшые һаа Базардаан Залхуу гэжэ алдартай, Мэдээжэ чемпион суутайн һаа, Медаль үгыне халагалтай.

Ц. БАДМАЕВ.

ГАНГЫН ГҮҮРТЭ ХОНИНТОЙ

Хорин Хэдэнгын совхозой Гангын гүүртэдэ 15 айт ажа-һуудга. Тэдэнэр булта малшад. Тэндхи айт бүхэн дүүһандаа шаху валиприминготой. Орон доторо болон хилын саана боло-һон һонинуудые малшад сүлөө-тэй сагтаа шанганад.

Тандхи малшад 1965 он соо 300-аад тухэртай элдэб нэрвн газетэ, журнал захая.

Малшад Цырен Дармаев, Дон-дод Доржиев, Ванчик Рандолов болон бусад гүд тутга 5—6 ян-зын газетэ, журнал абаһа. Нигэ-жэ Гангын гүүртэнхид болһон һонинуудые алдангүй уншана, шангана.

Хори. Д. ДОРЖИЕВ.

ЭЗГЭЙ ДҮРБЭН

Энэ класс соогоо нууха-лошье эдэлгээдэ, шалгалта бэдэ» гэһэн үгэ хэлээшье суг хам-дэбди. Тэд ондоо ондоо элэ өрөнхэй. Бултадаа үрөөр һонирхогод, ажа-ондо ондоо зам байха хэ-лээжэ. Амгалан ажа-онгожол эгээл һонир-хайтай гэһэн асууда-буудалаанышье хөдөг... манай талаар абахада, — ракетчигүүд. Ху-ртай сервант Дазарь, шын ябанай. Армида эл-тэрэ Татамила абан-дэ, мүнөө ракетчик-ын үнэтһэн дайнда Юрий хуртээр ал-

Энэ сарядадай хуяһаа шүд тэнгэриг гүй дуу-лэе айхабтар байһан даада математика, радио-техника, киберне-тика, термодинами-ка гэжэ мэтэнуудэй эгээл мэдүүлэй нэгдээлэл кү-нэ гэршэ. Хэдэн мянган үр-дүүдэй албанда гүй-рүүлсэнай хубууд ас-трисалаа үргэлжлүү-дэнь эсэ буудалгаар-дэ.

Энэ сарядадай хуяһаа шүд тэнгэриг гүй дуу-лэе айхабтар байһан даада математика, радио-техника, киберне-тика, термодинами-ка гэжэ мэтэнуудэй эгээл мэдүүлэй нэгдээлэл кү-нэ гэршэ. Хэдэн мянган үр-дүүдэй албанда гүй-рүүлсэнай хубууд ас-трисалаа үргэлжлүү-дэнь эсэ буудалгаар-дэ.

Энэ сарядадай хуяһаа шүд тэнгэриг гүй дуу-лэе айхабтар байһан даада математика, радио-техника, киберне-тика, термодинами-ка гэжэ мэтэнуудэй эгээл мэдүүлэй нэгдээлэл кү-нэ гэршэ. Хэдэн мянган үр-дүүдэй албанда гүй-рүүлсэнай хубууд ас-трисалаа үргэлжлүү-дэнь эсэ буудалгаар-дэ.

Унан доогуур гараһан тоннель

ТОРНО. февральн 5. (ТАСС). Хонсю болон Хоккайдо аралуудай хоорондуур гараһан Цугауу хоолойн өбөр доогуур тоннель малтахын ту-лада Япондо еха худэлмөри хэжэнэ. Энэ хадаа унан доогуур гараһан дэл-хэй дээржи эгээн ута тоннель болохо юм. Тоннелин утань 36,5 шаху километр байха, тэрэнэй 22 кило-метрын унан доро малтагдаха.

Газарай хурьһа шэнжэлжэ худэл-мөри түгээхөөдө. Гол тоннелин хэ-жуугаар гараха хамһабарин 3,6 метр диаметртэй тоннель малтага эхилэ. Энэ тоннель газар дорохи уна бү-дүүрлэжэ зайсуулхын, бусад юмэ хэцүүдэ малтага тэглэдэжэ байһа.

«Морской дракон» Японһоо гаража ошобо

ТОРНО, февральн 5. (ТАСС). Америкийн унан доогуур абадаг «Морской дракон» гэжэ онгосо Са-саб портдо февральн 2-то оройно аал, мүнөөдөө Японһоо гаража ошо.

Эльбэгжэхэл эдэе хоолой зүйл

Республикнмай эдэе хоолой промышленностин предприя-тиүүд энэ жэлдэ эдэе хоолой зүйл-үүдые элбэг дэлбэгээр гаргадаг болохо.

Сортовой гурилаар хилээмэ ба-рилга нилээд ехэ болгодохо. Тэрэ-шэлэн торг, нирожо мэтын кон-дитерска бусад зүйлүүд горитой гоор гаргадаха байна. Мун ово-щой консервэ, үрэ жэмэстэ урга-малай архи, хуурай нисель, унда харахаа зүйл элбэг болгодохо.

Улаан-Удэдэмнай витаминэй за-вод хүдэлжэ эхилээ. Сүүдүдээ 16 тонно макарон гаргаха цех бариг-дажа байһагй.

Б. ОЛЕНИН.

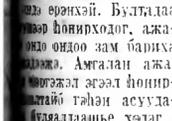
Хурамханын интернат хургуулида уран найханын бүлгэмэй хүдэлэри

Хурамханын интернат хургуулида уран найханын бүлгэмэй хүдэлэри һайнаар абуулагдана. Бургаһад хатаржа, дуулажа һура-на. Энэ хэрэгтэ гүй дүршэлтэй болоһон багша Лидия Ивановна Красильникова хурагальдые хурган. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л. И. Кра-сильникова хэһээл үнгэргэнэ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Морской дракон

ТОРНО, февральн 5. (ТАСС). Америкийн унан доогуур абадаг «Морской дракон» гэжэ онгосо Са-саб портдо февральн 2-то оройно аал, мүнөөдөө Японһоо гаража ошо.

Манай хани барисаан халбаран хүгжэхэ

ХАНОЙ, февральн 5. ТАСС-ай корреспондент Е. Кобелев нигэжэ дамжуулаа:

СССР-эй Министруудэй Советэй Тундуулаһа А. Н. Косыгин тунуудтэй Советскэ Союзай делегаци Вьетнам ороходо үзэгдэлдэ нилдэн гараа гэжэ Вьетнамай тубэй гэртэнүүд мүнөө-дэр мэдээсэ. «Советскэ» делегацин аяншалхаа байһан тушаа гэһэн гаршаг доро Совет оройно ажабайдал тухай материалнуудые гэршэнүүд толино. «Советскэ Союзай машина бүтээгтэ» («Нян Зан»), «Совет арад манай еха һайн хани» («Тхой мой»), «Совет мэржэлтэд Вьетнама, советскэ-вьетнамска хани халуун барисаан» («Куан дой нян зан»), «Со-вет залушууд наука, техникые шу-дална», «Совет наука техникын шэ-нэ амжалтанууд» («Тьен фонт») гэр-һэн материалнууд хэблэгдэһэн байха юм.

«Вьетнамай болон Советскэ Со-юзай аратуудай, мун залушуудай хоорондох аха дүүгэй хани барисаа-най халбаран хүгжэхые хүсэнбэди» гэһэн гаршгатай тунуу бөһөгэй «Фонг» гэжэ газетэ толино. Тухайнбал, тунуу бөһөг соо нигэжэ хэлэгдэнэ: «Вьетнам арада аруулаха совет арадай үннөөһо хойшо аха дүү, хани ёһоор халбардаг байһанаа совет делегацине утгаһаа байхада бидэнэр угаа эхээр баясанбиди».

«Пролетарска интернационализм тухай, КПСС-ай, Советскэ Союзай правительствын болон арадай туһа-ламжа болон дэмжэлтэ тухай бидэнэр гүнзэгы еха бар баясхалантайгаар хоолодо һанажа ябахалы» гэжэ газ-етэ үргэлжлүүлэн бөшөнэ.

«Мүнөө Вьетнамай газар дээрэ хабарай сээгүүдэй гоё найханаар халбаржа байһан шэнгээр Вьетнамай болон Советскэ Союзай аратуудай хоорондох аха дүүгэй хани барисаанай хоолодо халбаржа байхынэ-эхээр хүсэнбэди» гэжэ газетэ түгээ-хэллөө бөшөнэ.

Унан доогуур гараһан тоннель

ТОРНО, февральн 5. (ТАСС). Хонсю болон Хоккайдо аралуудай хоорондуур гараһан Цугауу хоолойн өбөр доогуур тоннель малтахын ту-лада Япондо еха худэлмөри хэжэнэ. Энэ хадаа унан доогуур гараһан дэл-хэй дээржи эгээн ута тоннель болохо юм. Тоннелин утань 36,5 шаху километр байха, тэрэнэй 22 кило-метрын унан доро малтагдаха.

Газарай хурьһ

БАНА НЭГЭ БААТАР

Ракетчигүүдэй алба

Т АНХИСТ бүхэнэй дурбэнэй нэгэн герой гэжэ хүнүүд мэдэхэ ёһотой. Тэдэнэй нэгэн манай нотагай хүн. Танкист Михаил Алексеевич Федотовые мэдэхэ, таниха хүн манай энлэ үгэ шахуу ха.

Бүрэдэймнэй үшөө нэгэ герой Михаил Алексеевич Федотовый хүнэ ная мэлэжэ болобо. Дайнда гвардини старшина, цэнхэ танкын командир ябаһан юм.

Нютагайн зон, түрэхийнхэн удаан сар соо тэрэнэ тухай юмшэ дуулаа, мэдээгүй байгаа. Гайхахышье юмшэ үгэ ааб даа. Баатар хүн гэшэ дару түвшэн зантай байдаг ха юм. Тээ мэдээлнүүд дарагшоод лэ үнэргэхэ юмшэ гэжэ юу байха?!

Энэ нүхэрнэй Кабанскын аймагай Тимлэй тосхондо турэнэн, ехэ болон. Турэл колхоздоо трактор жолоодо.

1942 оной февраль.

—Одоо мининтай ээлжээн ерээ. Намая түхээрүлдэгтэ, — гэжэ гэрээхэндэ Михаил хэлээ. — Бу үйлдэгтэ, Яашаа ёһонби. Механизатор хүн халаа танкист болохо ёһотой. — гэжэ һөн.

Дайнай шаруун тулалдаан соогурү тэрэ ябажа гараа. Урагшаа дабахадань хото, тосхончуд хойнонь нугаран гээргэгшэ бэлэй. Дошон ууртай довтолгын үрдаһаа танкаараа дахин олодог һөн. Душан дүрбэлхэн оной июльда тэрэ госпитальда оруулагдаа. Турүүшын хүндэ шарха эдэгээд, дахин частыдаа — Новозыбковско гвардейскэ полкдоо тэжээлээ.

1945 он. Зүүн-Пруссида болоһон байлдаан. Белоруссини 2-дохи фронтын сэргээгч Млавска бүлгэлдэй хамгаалдые бута сохёд, довтолгооо салшын үргэлжэлүүлбэ.

Немещүүд Висле мурэнэй баруун эрьбэхэй бэхжүүлгэдэ хорхойо оролдобо. Дайсанай нэгдэлые тажаа. Балтын далай гэшэ гараха бэлдэхэдэ манайн хээ һөн. Танда гарахаар эргэн фашистнарай эшээн — Берлин орохо зам нээгдэхэ байгаа!

Галзуу дайсал таагдалдаа. Фашистнарай бичхэн галзуу дээрэ бөөгнэрэн, 580 гара мянган сэргээгчтэй табин дивизи табыа гаха. Тэдэнэр техника, үхэр бүү, танк, самолёт гэхэ зэргээр зэбсэгтэдэһэн байгаа.

1945 оной мартын 28. Шаруун байлдаан болоһооб даа. Эмаус тосхон дагуур мурэй сайха хирээд ухаа гоһон татуулагдаа. Тэрэ тосхондоо дайсаные намнахадаа, ябаган сэргэй дабынтые хамгаалаха зорилго тавигдан байгаа. Артиллерини буудалга газар дайные довтолгоо.

Федотов «фердинандчуудай» дундуур урагшаа холо сүмэрэн ородо, хойноһоон ябаган саргэ дабыша.

Дайсанай турбан машина хажуу гэшэ хаба бүрэн. Федотовой танк гэшэ эрбэн шиглээ ха. Тээ турбан машина олодой танк үгы хээ дабыртай байгаа.

Тайтайхан байдал тохолоһооб. Гансаараа тээ гурбантай тулаха гэшэ эрбэтэй. Гэдэргээ сухарихааа ондоо арта үгы шэнги. Арадань ябаган сэрэг. Тээниие

тэхэрюүдхэ гэшэ баһал түбэттэй.

— Сухарюүдхэм! — гаад, жолоошо хашхаба.

— Болотогүй! Номоло! Тусалсаад! Нөгөөд харалсаад хадахаби! — гэдэ старшина команда үгөө һөн. Нидэ сабышаа зуура люк хөхөлгөжэ, зайсанай танк руу гаргата хийдшөөбэ.

Танк турүүшынхэн буудалтын һүүлээр түргэхэн байраа хэлгэбэ. Дүгэлһин «фердинанд» хара угаа бааюулан, хажуу гэшэ эрьһоно һөн.

Хөбөрхиюу самоходко хайржаа ерөөбэ. Тэрэнэй долоо логһэ шархатгалдые сугтуулжа ябаһан санитарка бултайба.

— Бууда! — гэхэтэй зэргэ тэрэ машина «шархаа хатаагаа».

Федотовый бөөдэ хубсаһаниие няалдахаал гээд, нойто урьба. Толгойн эрьбэтэд гээ, Харахадань холмологшон амилд.

— Бууда! — гэдэ старшина команда үгэнэ. Тэрэ үелэ дайсанай үшөө нэгэ бронемашина байда дээрээ үх хиржэ байба.

— Номоннай дууһаа, — гоһон холмологшон нүлэмхи абяан Михаилла дуулаба. Старшина үбдэбшье, хүсгэжэ эрээт хуһона: «Урагша!».

Машина дайсанай батарей руу нэбтээн ороод, үхэр буунуудай расчдэе гусеницаараа низа дабуулжа мэдэбэ.

Харгы гаргалдаа. Совет сэргээгч «Ура» хашхагалдан, тангидаггүй тосхон руу ороно. Тосхоний захада совет танк гансаара дайсанай бута сохигдонон үхэр буунууд, үхэһэн фашистнарай бөө дэгүүр тамаржа ябаа һөн.

Новозыбковско гвардейскэ танкова полкын командир гвардини полковник Гилленко командованида нигэжэ мэдээсэ: «Немещүүдэй зурган танк, самоходно бүү, арба нэгэн үхэр бүү, миномётно хоёр батарей, гурбан транспорт, зуу шахуу солдат, офицерые танкист Федотов үгы хээ...»

Советскэ Сүмэй Геройн нэрэ зэргые Алтан Олоной медаль Ленинэй ордентойгооо барюулжа тухай Указ Михаил Алексеевичий турэнэн нотагшаа холо абахадань гараа. Госпитальчуудай нэгэндэ байхадань, тэрэниие правительствын дээрэ хайрала хүртэһэнгүй лашаамдуудан амаршалаа бэлэй.

Бүрэлдэй баатарнуудай домог түүхэ лотор алдарты үшөө нэгэ нэрэ бэшгэдэбэ. Герой тухай үшөө юу хэлэхэ харатгай? Дайнай һүүлэй үелэ хаана, юу хэжэ ябаа гэшэ? Виза удаан сар соо тэрэн тухай юмшэ дуулаагүй ябааби...

Энэ нүхэрнэй Урда-Сувалинскта ажаһууна, ажаллана. Николай хубүүниие Совет Армида алаа хэлэг. Дайшалхы болон политическэ бэлдэхэлэй талаар эрхим сэргээшэ. Герой танкист нотагшаа наяар бусаха ханаатэй.

Е. КРИЧЕНИКЕР.

(Эхилинш 3-даху нюурта)

ГЛАВНОКОМАНДАЛГАШТАЙ УУЛЗАЛГА

МОСКВАНАА гарахадань хэдэн хоног урд бидэнэр ракетнэ сэргээгчтэй главнокомандлагша. Советскэ Сүмэй Маршал Николай Иванович Крыловтой уулзажа, хөөрөлдөхэ зогтой байгааби.

«Фронтдо ябаһан нэгэшье хүн гарнизондомнай үгы юм», гэдэ майорой хэлэһэн үгэнүүд Маршалтай уулзалтые заатагүй хануулаба.

Дайшалхы дүршэлтэй хүнүүд гарнизондонь үгы. Тээд шуната дайнда сөхө хабадлан, илалта түгээ тулалдаануудые хүтэлбэрлэһэн сэргэй шалабани мөргөжэл эхэтэй натаһынгууд манайда олон гэшэ. Тээниие Маршал Крылов мун, Олессе, Севастополь горолуудые баатарнигаар хамгаалдаа, мун Волго дээрэ Гитлерэй агминуудые бута сохигтодо тэрэ хабадалсаһан хүн. Маршал Крыловтой команданбан табахид арми 3-даху Белорусскэ фронт дээрэ турруулан, СССР-эй хилэ дабан гараһан юм. Зүүн зүгтэ — табахид арми хамгаала турүүн Японой Кантунска армидла шанта сохигто хээ һөн.

Тэрэ гэрээ хонин жал үнгэрөө. Мунөө бизнээр ракетнэ техника, ракетчигүүд тухай хөөрөлдөжэ байнаби.

— Таанад бэрхэ хубүүдые хара-

ха байхат. Тэдэнэй юрын сэргээгч бэш юм. — гэдэ Маршал хэлээ. Офицерүүд-ракетчигүүдэй 80 процент инженер ба техникүүд, эрхим дээрэ мөргөжэлтэд гэшэ. Мунөө сартай солдатууд эрдм хүргүүлэн һайнтай, албадангтаа турүүшын жэлдэ ракетнэ техникэ хүү шудална.

— Ваниталын ехэ ехэ орунуудай арминуудай ракетнэ техникэ тухай Та юу хэлэхэ байнаба? — гэдэ үшөө саашань асуубади.

— Тэдэнэй техникни хурагчтэдэ биде ехэ анхал хандууна гэшэби. Техникни ямар хэмжээндэ байһаниин бизнэдэ мэдээжэ юм даа. Тэдэнэр ямаршье техникэтэй һаа, манай ракетно-ядерна сохигтые тэсэжэ яашье шалхагүй. Биднэй стратегическэ ракетнуудтэ һаад хээ аргатай эбсэг үшөө үгы байһаар.

Манай ракетнууд жолоолонгын талаар тусгаар ондоо, автомат системтэй юм.

Үшөө нэгэ асуудал табихаманай. Маршалтай энээдэһэн хурба. Тэрэ асуудалнай нимэ һэн:

— Хэрбээ үгдөөд дэлхэйн бүхы гүрэнүүд хүү баран үгээс ойгодоосой, дайнай аюул асаслан үгы болошор даа. Тингээ һаань, энэ техникни дэргэдэ байдаг мөргөжэлтэд юу хээ гэшэби?

— Һаана зоболтогүй, хээ юумен олохо байха. Нэн турүүн оройной промышленность эрхим һайн

ШОПЕНЭЙ ХҮГЖЭМЭЙ АЯЛГА

АХЛАДША лейтенант Юрий Семенович квартира. Юрий нүхэр — Зина гэжэ урхан налархай эхэнэр пианино дээрэ Рахманиновой хоёрдохы концертн хуужэм шаламар бэрхээр гүйсэхэдэ.

Удаа тээн бидэнэр Зиние пианино дээрэ үшөө наадахынь гуйбади. Шопенэй хуужэмэй ирагуу аялга гэр дүүрэн эгдэлээ... Юрий диван дээрэ хуугаад, ехэл анхаралтайгаар шаглана. Юрий залуу, инженер-оператор хүн. Хуужэмэй аялгаар сэдхэхэ ханан луулартай гэнте телефон хангиража, Юра дары түрбэка абаба.

— Шамдаты нүхэд, һунини һуралсал сонсоходо. Одоошье мунөө ракетнуудтэ бодото бэсэрмэ хараха байхат, — гэдэ Юрий хуужуура хэлэбэ.

Семенович хойноһоо шалад мэдэн гүйлдэбди. Гурбан зуу, дурбан зуу метр... Ойн дунда түхээрдэһэн нэгэ галмай дээрэ гарагдаба. Ехэл олон зон сугларха гэжэ һанаһанмай, оройдоо хэдхэн солдот байба. Майор Едунов тэндэнэ хандажа:

— Һууриаа эгдэлдэ, ракетнэ бүүдалгада бэлдэхэ, — гөһөн захиралта үгэжэрхибэ.

...Ракеттэ! Байдаг «гэрнээ» аалиханзар, үшөө «унгажа» байһан юумэндэл гаргалдаба. Дажууһаны харахадань, хурса үзүүртэй, айхабтар ехэ цистерно шэнги юмэн, һүүлэрын нойһоно харинзон юмээр тэл аалиханзар сэхэ өлөө болобо. үзүүрын тойроод байһан ой модондоо үшөө үнэл. Хурал үзүүрын бортолгоод байһан сабан соогурү проекторай гэрэлдэ ялалзан хараглана.

Удаа дараалан команданууд үгтэнэ. Балэн болон тухайгаа элнхээ хэлэнь. Колетниев, Саргеев гэгшэдые хоһойгоорнь танинаби.

Үшөө хэдэн минута үнгэрбэ. «Заняты дүрбээ» гөһөн захиралта үгтэбэ. Ракетэ яаралгүйхэн хабтүүлэгдэбэ.

жэ, «унтадаг» байр...
Һуужуурын сэргээгчтэй таби...
Булгадаа хэлэ харанууд, шамбай солдот лейтенант Семенович жууда ерээд:
— Айһиад манай бэ...
— Орой болоо.
— Шинэмай Шинэ наадажа дүүрбэлдээ...
А. ТА...
АПН-эй...
Ракетнэ сэргээгчтэй частыһаа.

Хара лентээр нидөөс хэдэн удаа обдоложо уйһан хүн столгой саана лууна. Тэрэнэй үрда саарһан, гартань карандаш. Тингээһэн байтар юуэ бусын туршалга эхилжэ, тэрэ хүниие врачүүд ехэ ханамжатайгаар ажаллана, шалгана. Столой нүгөөд тээ үхбөгүүнэй гүтэл табыатай.

Хара лентээр нидөөс хэдэн удаа обдоложо уйһан хүн столгой саана лууна. Тэрэнэй үрда саарһан, гартань карандаш. Тингээһэн байтар юуэ бусын туршалга эхилжэ, тэрэ хүниие врачүүд ехэ ханамжатайгаар ажаллана, шалгана. Столой нүгөөд тээ үхбөгүүнэй гүтэл табыатай.

— Стол дээрэ байһан юумые илгээд лэ, нидөөрүгээ бодолдон тэрэ хуучуудай врачүүдэй нэгэн түрбэлдэбэ.

Тэрэ хүн зүүн гараа үгэжэ, стол дээрэ табиһанан гүтэлдэ

СПОРТ

Хоккей

Республикын худөөгэй спортсменүүдэй дунда бүмбэгтэй хоккей наадалгаар эхилһэн мурисөөн дүрбээ. Чөмпион нэрэ зэргэдэ хуртхын түшөө «Рожай» бүтгэмэй найман команда табан үдэрэй турнида хоорондо наадаһан байгаа. Эндэ Хорин Анагай совхозой хоккей наадалгай командла шалгаржа, республикын чөмпион нэрэ зэргэдэ юндэжээ хуртбэ. Хөбөрхиюу, гурбадахи һурунуудые Кабанскын, Захаанмай аймагуудай команданууд эгдэлэ. Энэ жэлдэ мурисөөн турүүшынхэ хабадалсаһан Ахын аймагай команда шаламар бэрхэ

СПОРТ

Хоккей

командануудые шунуури ээлһэн бөхкын чөмпион нэрэ тэһэн хоринхид хаяа 22 болотор үгдэ Лунаа үгөй зонд хабадалсаха болоо. Улаан-Үдэ горонд

Сав

Февралин 7-нүүдэ Каменск республикын «Ур» саналдай дунда хонь. Мурисөөн аймагуудай 100-н хабадалсаха, ТМЭ спортн мастерын

Сержант Тактамы Колетниев гэгшэдэ.

ДУЛЭТЭ РЕВОЛЮЦИОНЕР

ТҮҮХЫН ХУУДАНА ИРХАДА

...Виктор Константинович Курнатовский 1905 ондо Забайкалин ажалшалай дунда революцион хуудал эмхидхэһэн, турүүшын революционерүүдэй нэгэн.

В. И. Ленин, Н. К. Крупская болон бусад социал-демократуудтай Курнатовский Енисей губерсини турэмдэ һуухадаа эргэн турүүлэн танилсаһан байгаа. Тингээд Владимир Ильич Курнатовскийд ехэ нүлөө, тулалдажа үзүүлһэн юм. Тэрэ гөһөнөө хойшо Виктор Константинович революцион хуудалд бунд эрбэтэй байһан хабадалсаха эхилэ бэлэй.

Сүлдэгдэһэн дүрбэн тэрэ жэлдэ Петергофтын партийна центрай шилжихэрини өһоор, Курнатовский Пиндис эльбэгдэһэн һөн. Тэрэ Гүрзини социал-демократуудай дунда политическэ хуудалдэри ябуулжа, эмхидхэжэ ябаһаар удангүй түрэмдэ хагалһан байһа. Виктор Константинович түрэмдэ һуухадаа бундлага татанайһаа түшөө Яхалдай область сүлдэгдэ бэлэй. 1904 ондо энэ сүлдэгдэ эрдэн Курнатовский хуудалдэри ажаллаа муушалһан, тини хатуу шанга тэмсэлэ эхилһэн юм. Сүлдэгдэ байһан политическэ мэдэрэлтэйшүүд яхад Романовый гэрта нуусаар сугларжа, хөөрөлдөө эмхидхэдэ байһан. Курнатовскийн удирдалтаар Яхалда Улаан туг турүүшынхэ үлгэжэ, хаганы үрдаһаа политическэ ехэ демонстраци үүсхэдэ бэлэй. Энэһөнйгээ түгээ Виктор Константинович Актуевска түрэмдэ 12 жэлээр хагалһан байгаа. 1905 ондо амнистада орожо, Штэтэ горот ажаллахаар өлбөгдөр һөн. РСДРП(б)-тэй Штын гөһөн

мителэй гөһөнүүдө һунгалһан Курнатовский 1905 ондо Штэтэдэ эрбэтэ постын эмхидхэһэн юм. Улаан Штэтэдэ «Забайкальскый рабочий» газетэ эмхидхэжэ, турүүшын редактор болоһон. Тингээжэ 1905 оной декабрини 7-нөй үдэр большевигүүдэй турүүшын газетэ хөбдөлдөһөн байгаа.

Виктор Константинович Штэтэдэ байхалаа Ленин батшын үнэн сэхэ шаби ябаһан Иван Васильевич Бабушкинтай уулзалдадаг, бүхы хуудалдэри сугтаа дүргэдэг байһан.

1905 оной декабрини 20-до В. К. Курнатовскийн үүсхэлээр Актуевска түрэмдэ хагалһан — «Ирут» гэжэ сэргэй корабль дээрэ болонгостаннида хабадалсаһан матросуудые сүлдэгдэһэн байгаа. Энэһөнйгээ түшөө 1906 оной январь һарада В. К. Курнатовский дахинаа арестовлагдаһан юм. Тэрэ январини 19-нөй үдэр Тимлэй станци дээрэ барилдаһан байгаа.

Забайкалин түмэр замдэй жандарм, полициин управлениин Верхнеудинскыи отделениин начальниини нимэ тогтоод бин: «Тухашаһан Виктор Курнатовские хөөргэһэн дооруулагдаһан Верхнеудинскын түрэмдэ хааха».

Зүүгөө архивай документүүд дотор Курнатовскийн хэдэ шнээн Верхнеудинскын түрэмдэ һууһан тухайн дооруулань бэрхэтэй. Багсахада 1906 оной мартын 10 болотор һууһан байһа. Тэрэ үдэр Штын сар аугурин сэргэй сүлдэ кораблин матросуудые сүлдэгдэ тухай хэбэр хаража үзэхэдэ, Курнатовскийн саазалдые болуулжа, бүхали наһаарнь түрэмдэ хаахаар абаһан байгаа.

мэдэ хаахаар шилжихэһэн байгаа.

В. К. Курнатовский тинхэ үелэ хэлхыше мун бэртэй болонхыне һаа. Нэршүү городой больничаһаа 1906 оной май һарада Япон руу эгдэлһэн байгаа. Тэндэ газетнэ хуудалдэри ажаллажа байһаар, Австрали ошоо, удаань 1911 ондо Парижда ерэн сасуутаа тэндэ байһан В. И. Ленинтай уулзалһан байһа. Хахал наһада түрмэ, сүлдэгдэ ябажа үнгэрһэн В. К. Курнатовскийн бэрхэ ехээр муудалһан байгаа. Владимир Ильичий хэлхыше ехэ оролдогдо гаргабашые һаань, большевигүүдэй наггини мэдлэжэ ажал абуулагша. В. И. Лениний һурагша ябаһан Виктор Константинович Курнатовский 1919-нөй декабрини 19-да наһа бараһан байһа.

А. НЕЛЮБИНА

ТАЙГАДА БОЛОҢОН УШАР

Убэдэ бэлдэһэн баабган үзүүртэ бүүтү шэрэнги соо хөбтөрн түхээрн, мун улаа баралтуулан эшээндэ ородог. Эгээн тинимэ буртаг шэрэнги соо хэрмэ агнажа ябаһан Ториин совхозой хониншон, алдарт ангуушан Гарма Санданов ойлгомтогүй баабгайн эшээн дээрэ ябаһаба. Унтаагүй хөбтөрн арьяатан хүнэй абаа асан сасуугаа нүхэнһөө һуга харайн гүйжэ гараад, юмшэ мэдэгүй ябаһан ангуушанда довтолбо. Гарма

томо калибрай винтовка дээрэ ажаллаһан байһа. Дөрбөнгөөр нигэ «най-таалгаад», баабгайе тэмтэнгүй, дээрэ ортуулшо. Эгээн тинимэ буртаг шэрэнги соо хэрмэ агнажа ябаһан Ториин совхозой хониншон, алдарт ангуушан Гарма Санданов ойлгомтогүй баабгайн эшээн дээрэ ябаһаба. Унтаагүй хөбтөрн арьяатан хүнэй абаа асан сасуугаа нүхэнһөө һуга харайн гүйжэ гараад, юмшэ мэдэгүй ябаһан ангуушанда довтолбо. Гарма

„ХАРАДАГ“ ХУРГАНУУД

дүтүүлбэше, тэрөөндэ хүрэнгүй, 20—30 сантиметр зайда хүрөөд, зувагаа зуража ахилхадань, карандаш доронгоонь гүтэлэй дүтэл табыатай.

Энэ хүн гараараа «харага» ха юм даа. Дурсаһанан туршалга врачүүдэй комиссини умэнэ эгдэжэ, тэрэнэй үрда 54 найһатай венгер, алба хаагша Густав Арван байһан байгаа. Нимэ эгитхээр бэрхэ

СПОРТ

Хоккей

Республикын худөөгэй спортсменүүдэй дунда бүмбэгтэй хоккей наадалгаар эхилһэн мурисөөн дүрбээ. Чөмпион нэрэ зэргэдэ хуртхын түшөө «Рожай» бүтгэмэй найман команда табан үдэрэй турнида хоорондо наадаһан байгаа. Эндэ Хорин Анагай совхозой хоккей наадалгай командла шалгаржа, республикын чөмпион нэрэ зэргэдэ юндэжээ хуртбэ. Хөбөрхиюу, гурбадахи һурунуудые Кабанскын, Захаанмай аймагуудай команданууд эгдэлэ. Энэ жэлдэ мурисөөн турүүшынхэ хабадалсаһан Ахын аймагай команда шаламар бэрхэ

СПОРТ

Хоккей

командануудые шунуури ээлһэн бөхкын чөмпион нэрэ тэһэн хоринхид хаяа 22 болотор үгдэ Лунаа үгөй зонд хабадалсаха болоо. Улаан-Үдэ горонд

Сав

Февралин 7-нүүдэ Каменск республикын «Ур» саналдай дунда хонь. Мурисөөн аймагуудай 100-н хабадалсаха, ТМЭ спортн мастерын

ГУШАН ЖЭЛ СОО

НАМАР ҺЭН. Таряа хуряалга дүүрээд байгаа. Тинхээд энэ хүнэй шарайн хуудал һэн. Совхозой клуб соо табиһанан Хуудалдэй самбартай фото-зурагһаа энэ мунөөнэйхэдэ али энэбодыг хуудала бэлэй. Тэндэ хажуугаарнь сэргэлһэн хүрнн хара шарайтай юрын буралд хүнүүдэй фото-зурагуудууа нүгээрэһыне мугарагүй, телогрейтэй, малгайгүй хүн хуугагша һөн. Харин мунөө урда урдаһаа каралсажа һуухадань, юндэбшөө даа өөршөө дүрбөө ондоо шэнги. Нюгэнэйнь курса хараные, хирэ хирэ болотол бодолото болонг бүүдэтэйшөг урдаһаар шарайные, аалин намдуу хөөрөөһөн фото-зураг дээрэ харуулан аргатуй юм гэшэ ааб даа.

— Энэ шарай нюгүнэ яһала ехэ юмшэ үзэлһэн байха даа. Хуудан болотор нюуртамни бэлдэхэд аали хара хүрнн юмшүүнүд гаргалца һэн. Шахадань, дарини бада гаржа өлбөгдэ байгаа. Дайн гэшэ нимал мунхай хойшолоһонгуудтай ха юм... Волгоград шалад дүшэн турбан ондо шархаданан хүн, — гэжэ энэ табията шахажа ябаһан хүн тон намдууһаар хөөрөн һууна. Энэ хүнэй намтарые дуулаха, үнэн сольхышье хөөрөлдэхэ аргатай болоһондоо баярлажа һуубади.

Энэ хэн гэшэби? Мухар-Шабарай «Эрлэд» совхозой турбадахи отделениин механикатор Балжинима Доржиевич Доржиев тэмсэ.

— Мунөөдэр яһала дуулан үдэр болобо.

Энэхэн шөбхөө үгөө болотор дүүргөөд. Чимгөөгэй отара ошоо һаамнай ехэл һайн юм һөн. Удангүй нигээд хабарайһаа тарилгада бэлдэжэ, хаахарай удархайгаа халжа ахилхэмэй гэшэ гүб даа. Энэ жэлдэ, юрөөдө, яһалдые ехэ шөбхэ гаргалдаба. Гансахан энэ 3-даху отделениид 5400 тонно гаргалдаа, — гэжэ Балжинима Доржиевич хөөрөөһөн һууна:

— Балжинима агбай, тэрэ дүүрээ! — гөһөн хашхараан дуулаба.

Балжинима Доржиевич татажа һууһан тамхияа хаяжэрхөд, яаралтайгаар болошобо.

Энэхэн тэрэ шөбхэ ашаһын хоорондо хөөрөлһөн хөөрөлһөнни саарһан дээрэ булгалдаха болоо һаа, нигээдгүй үгэ болохо юм ааба. Тинхөөһөн, энэ хүнэй ажалша хүдэр улаан гарые хаража һуухада, бодолон бодоло тобоһондоо бөшхэ түрэн хүрөө. Юб тэһэдэ, энэ хүнэй намтар хойлоһоо хуудатуй юм...

Турүүшын трактор, машинануудай ержэ байһан үе һөн. Тинхэ үелэ һаял арбан зуугаа һаанаа түшөөн залуу хуурунэй ямар зэргээр атаарбайһые дуулаһыне ажаллаби. Юрөөдөл халажа үгэжэ болхонго, «Фордзон» тракторта пилешингээр абаа бэлэй. Эндөөдөл нигэжэ Балжинима Доржиевич ажалал намтар эхилэ. Нөгө жэл хүдэрлөд байхалаа, үдэр, һүнигүй тракторай калзууһаа һалдгүй ябаһанайһаа һайгаар ХТЗ тракторта һууха эрбэтэй бэрхэ

лоо һөн. Тэрэ гөһөнһэ хойшо хэдэ олон жэлүүд үнгэрөөд, хэдэ ехэ ажал хэргэдэ! Энэ жэлдэ Балжинима Доржиевич механикатор болоһоной гушан жэлэйнь ойн үдэр хуряжэ ерэхэнэ. Гушан жэл соо механикатор. Энэ үе соо ямарнууд тракторнуудай руль эрьбүүлэгч гөһөнбэ? Түдэжэ түлгээдэ газогенераторһаа эхилдэ, тажинь руль мушхаад, мунөө самоходон, худал «МТЗ-5» жолоождо аюулаха ха юм.

Таряа хуряалтын үелэ «ЖБ-4.6»-да хүдлөө. Нормынтоо өһоор абан дүрбэй гектар халаха аал, хори найман, гуша, зарим үдэрүүдтэ дүшэн гектар хүрвэр унагаала байһа. Бидэ тэмсэл нөбондо жэлэй таряа хуряалгада туйлаһан амжалтынне дурданаби. Тээд аз жэлүүдтэ хэдэ шнээн ехэ ажал хэргэдэ, хэдэ шнээн ехэ амжалтанууд туйлагдаһа.

Гөрнөш шал ороо КПСС-эй обкомой, Министруудай Советэй Хуудалдэй гүмөтэй байдаг. Нигэ халаанда хүдэрлэдөө гусенич ямар трактортаар, эвэлэн халаалгада оруулаха, мянга дүрбэн зүгч гектар халаха, социализм үлгээдэ хөбэр захин үзүүлэн дүрбөгдөй түлөө гэжэ тэндэн бэрхэтэй.

Гар соо шарайн, шалаһан эржэнэй хоншухан үнэр гүтана. Хон-жон. Ехэ гэрэй хужам һарууд. Ялгаар сөбөр талаһа соо луунаби. Балжинима Доржиевич һаяхан ажалладо ороон, мунөө таряа үгэжэ тухашана. Гаһаһаа наһаа гараһан Басуу хү-

Бишихан зураглал

шениин айхабтар баяртай юмэ орожо ерөөн.

— Балжинима, хараат даа. Наля Дашинкэ хөбөрлөһөн гэшил ха, — гэдэ хөбөр бэрхэ гартань барюулархиды. Балжинима Доржиевич нюураашые хүсэл арһангүй, конверт дээрхи адресуудын шэртэнэнь.

— Тинмэд даа... үгы... болоод гэшэ. Ягаашые һайн юмэ гэшэби. Харин гүтарай зүүн нюмдини татахалда гөһөн юм.

— Бу хэлэ, тугаар галаа тухилхадан хөөрөлһөн гөһөн, альгамнише зохиодо юм һөн, — гэдэ Басуу Балмащериновна үбгөөнө дэмжэн, заримдаа зөхөждө байгаашые хуулидэна хэбэртэй.

Этэ хөбөр хүмшэдэй нигэжэ басагадһаа бэрхэ абаад хуулидэна байхынь харахадань, урматтай байнгүй ахалт?

Эхэ басаган Надия Инсегини совхоздо ветеринара фельдшерээр худалда байба. Лула басаган Дашини Улаан-Удын батшанай үчилшини дүрбөхэй курсда һуваралдаг. Эгээ бага басаган — Ломань «Эрдэм» совхоз дээрэ арбалхине дүргөөжэ байһа.

— Болот даа, нигэжэ абажа багашууд гэшээһэн хүнүүд болодо юм гүб даа. Намтын баһаана хойшо малда дуратай юм һөн, — гэдэ Балжинима Доржиевич бэрхүүдешые унаһан хойноо, бодолото болонгөөн дуулаһа.

— Юн гэшэ даа, бөөн һайн гү даа? — гэдэ ехэ хүн һөн хойноо һаналда зобонгөөр, үбгөнэйһөн нидэ руу дарган.

СПОРТ

Хоккей

Республикын худөөгэй спортсменүүдэй дунда бүмбэгтэй хоккей наадалгаар эхилһэн мурисөөн дүрбээ. Чөмпион нэрэ зэргэдэ хуртхын түшөө «Рожай» бүтгэмэй найман команда табан үдэрэй турнида хоорондо наадаһан байгаа. Эндэ Хорин Анагай совхозой хоккей наадалгай командла шалгаржа, республикын чөмпион нэрэ зэргэдэ юндэжээ хуртбэ. Хөбөрхиюу, гурбадахи һуруну